

PANORAMA

► Correu electrònic
levante.cultura@epi.es

La Teta Calva porta a l'escenari de la Sala Ultramar «Sindrhom»

A. J. C. VALÈNCIA

■ L'obra de la valenciana María Cárdenas, de la companyia La Teta Calva i Premi Max a l'autoria revelació per «Sindrhom» torna a la Sala Ultramar de València el pròxim dimecres 25 d'abril. La peça escènica permanixerà a les tables de la sala de Rusafa fins al diumenge 29 d'abril. Dirigida per Xavo Giménez, i protagonitzada per Merce Tien-da (Premi AAPV a millor actriu), Leo de Bari i Manu Valls, «Sindrhom» es va estrenar en 2016 i des d'aleshores ha anat girat al voltant del territori nacional.

La peça proposa convertir als «oblidats del sistema en un exèrcit de desnonats famolencs de canvi», explica la companyia teatral, que afegix: «Mai pensarem que aquest crit de resistència s'escoltara tan lluny».

LEVANTE-EMV

Elenc de «Sindrhom»

QÜESTIÓ DE LLENGUA

LLISA, LLISSA I LLIÇA

J. Leonardo Giménez

► jesusleonardo.gimenez@gmail.com

Un tripleta de paraules que pot donar lloc a equívocs d'escriptura, sobretot als que apitxen (servidor de vostés, per exemple), és el trio «llisa/llissa/lliça». La primera d'eixes formes és el femení de l'adjectiu «llis», que és allò que té 'una superfície tan uniforme que no presenta gens d'aspresa', també 'pla, caigut, no rissat ni encrespat', 'desproveït d'encrespaments, relleus, desnivells o ornaments sobreixents', 'que presenta un sol color', 'cara plana, rasa, uniforme i extensa d'una roca', i algun altre sentit. Este adjectiu pot anar en frases com «Hem deixat el paviment massa llis, i ara s'esvara», «La xiqueta té el cabell molt llis, li sembla a sa iaia Rosa», «La porta d'entrada de ma casa és de ferro i llisa», «M'agraden les corbates d'un sol color, llises», «Vullc comprar-me una falda llisa, sense plecs». Una persona senzilla, tractable i directa és llisa i plana també, «Albert és ric en tots els sentits, en béns materials, en cultura i en tracte, i sobretot és llis i pla».

També la mar és llisa, quan no està brava ni marejada ni rissada. I tenim la locució verbal «Agarrar-se a una paret

EN CURT

«Llisa» és el femení de «llis», 'superfície uniforme que no presenta gens d'aspresa', també 'pla, caigut, no rissat ni encrespat', 'desproveït d'encrespaments, relleus, desnivells o ornaments sobreixents', 'que presenta un sol color'. Una «llissa» és un peix, molt apreciat com a menja suculenta, que es cria en rius principalment. Una «lliça» és on abans es feien els tornejos' o 'lluïta pública a través de discursos, escrits'. «Les dos escriptores es van embrancar en una lliça a través d'articles en un diari».

llisa», que és el que fan els espavilats i espavilades que volen tindre raó encara que no en tinguen. **Cristina Cifuentes**, per no soltar el mos, s'ha agarrat a una paret llisa, com **Ramon Espinar** (fill, el

pare és de les targetes 'black'), que de ben jovenet féu negoci amb un pis de protecció oficial, i ara dona lliçons d'ètica i de política. També s'agarrava a una paret llisa **Roldán**, que es quedava diners dedicats a la construcció de casernes de la Benemèrita i deia que no en sabia res. I alguns depredadors de caixes d'estalvis, no cal ni dir-ho.

I amb dos esses, tenim la «llissa», que és un simple peix, molt apreciat com a menja suculenta, que es cria i viu, mentre no el pesquen, en rius principalment. En castellà pot traduir-se com a «mújol» (també originalment paraula valencianocatalana) o «liza/lisa». Per cert, tres paraules que són valencianismes/catalanisms, introduïdes en el castellà com a préstecs, com algun centenar més, sense que es corrompa ni aduïra la llengua veïna. Bé, adulteració, un poquet, potser sí, però és que els adulteris lingüístics són necessaris en totes les llengües vives i dinàmiques, si no, a poc a poc, esdevenen mortes. I això sí, en tots els adulteris cal anar amb coneixement, en els lingüístics i en els altres, si no, podem arribar a una contaminació lingüística o al divorç. Vostés ja m'entenen.

I l'última paraula de la tripleta de hui és «lliça», que és 'camp tancat o preparat on abans es feien els tornejos i les justes', 'lluïta pública a través de discursos, escrits' o 'baluard'. «Els dos periodistes es van embrancar en una lliça a través d'articles en un diari». En castellà és «liza» o «lid». Millor que siga per motius d'opinió o de parers contraposats, i no lluites amb llances o espases. I no confongam «llisa», «llissa» i «lliça».

ELS QUATRE GENETS

Salvador Vendrell

► columnadepaper.blogspot.com

Sempre que es parla de **Blasco Ibáñez** em vénen al cap inevitablement unes quantes coses. La primera és allò que ens deia **Joan Fuster**: les novel·les que tenen interès de Blasco són aquelles que pertanyen a l'anomenat cicle valencià. Ja sabeu: *La barraca*, *Entre naranjos*, *Cañas y Barraca*, *Flor de Mayo* i, segons molts, la millor de totes, *Arroz y tartana*, la novel·la de la ciutat de València en què molts dels personatges bufen en caldo gelat, que volen ser més del que són i miren els altres per dalt del muscle. La segona és que no m'explique la capacitat que tenia Blasco per a fer totes les coses que feia, la qual cosa em porta a pensar que, en aquell temps, el rellotge hauria d'anar més a poc a poc. No em cap en el cap com podia fer de polític, periodista, viatger infatigable, escriptor de novel·les, traduc-

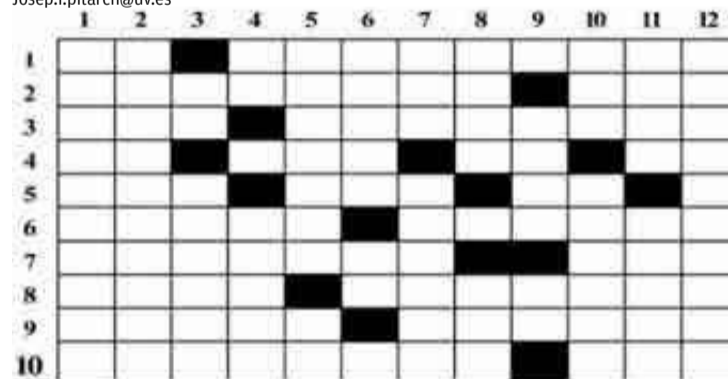
tor de *Les mil i una nits*, editor... La tercera és aquella proposta de Joan Fuster de fer una tesi doctoral sobre els personatges de Blasco Ibáñez els quals considerava que tots eren uns malvats —ell ho deia d'una altra manera, però ho deixarem estar. Finalment, que, encara que va començar a escriure en valencià, després compartiria, en la pràctica, allò que va dir Benito **Pérez Galdós** a **Narcís Oller**: «era tontísimo escribir en catalán». Oller li va contestar que era ridícul fer dialogar en altra llengua els seus personatges. Blasco només va seguir Oller en això: en els diàlegs de les novel·les valencianes. La Companyia Austrohongaresa de vapors ja havia fet la faena de traduir al català les novel·les de temàtica valenciana fent cas a la contestació que Oller li va fer a Galdós: «No, amic Galdós, no és exclusivisme, ni provincianis-

me, ni separatisme... Escric novel·la en català perquè visc a Catalunya, copie costums i paisatges catalans i catalans són els individus que retrate, en català els escolte cada dia, a totes hores, com vosté sap que parlem ací». Ara, de la mà de **Manel Chaqués**, la Companyia Austrohongaresa ha fet un pas més: oferir-nos en la llengua del país, per primera vegada, una excel·lent traducció de la novel·la *Els quatre genets de l'apocalipsi*. Una novel·la que li va encarregar a Blasco el propi president de França, **Raymond Poincaré**, i que va significar la consagració internacional de l'escriptor. Va ser traduïda als principals idiomes i Hollywood la va portar al cinema en dues ocasions. Però entre les nombroses llengües en què havia estat traduïda no es trobava el català. Ara, Manel Chaqués ens l'ofereix com l'hauria escrit Blasco Ibáñez si haguera volgut. Si ho haguera fet i amb el mateix èxit, encara haurien rebentat més d'envia els escriptors de la generació del 98 que no veien amb bons ulls el novel·lista valencià, perquè tenia èxit comercial, perquè venia els llibres i «ells» no es menjaven un torrat.

Encreuat

Número 6.482

Per **Josep Pitarch**
Josep.l.pitarch@uv.es

HORIZONTALS: 1. Preposició de procedència. Imposa una pena. 2. Encarregat d'una missió secreta. Rinxol del cabell. 3. Jornal d'un treballador. Milions de bilions. 4. Un futbol club. Tret d'arma de foc. Carta de la baralla. El ceri. 5. Escoltava. Peça de vestir que cobreix el tronc fins la cintura, amb mànigues i sense faldons. Gos mallorquí. El gram. 6. Ens atrevim. Doneu un aval a fer alguna cosa. 7. Adobats amb anís. L'aire anglès. 8. A la part alta. Pròpia de la mare. 9. Tresor públic. Ous d'esturió salats. 10. Donen satisfacció. Són d'un tema.

VERTICALS: 1. Esbravades. 2. Commourà d'emoció. 3. Izquierda Unida. Acollit a l'asil. 4. Domini d'internet de Palestina. Tarragona. Qual-sevol eina que hom porta a sobre per a fer un treball. 5. Senyal d'infàmia. Domini d'internet

d'Islàndia. 6. Conte un cas. Domini d'internet de Turkmenistan. França. 7. Indoeuropeu. Peça de vestir un uniforme de punys tancats, cos cenyit i faldons. 8. Color morat clar com la flor del seu nom. Cinc romans. Igualment. 9. Itàlia. Que vinga fora. Es mou cap ací i cara amunt. 10. Soroll final d'un coet. Crit de batalla dels moros. 11. Element químic Zn. Conjunt d'instruments de treball. 12. Garantirà contra alguns riscos.

SOLUCIÓ A L'ENCREUAT NÚMERO 6.482